Cevat Özkaya

Prof. Dr. Mustafa TEKİN

21 Ekim 2026

Cevat Özkaya vefat etti; Allah Rahmet eylesin ve mekanı cennet olsun inşaallah. Türkiye bir dava adamını kaybetti; artık giderek sayıları azalan. “Niye böyle insanlar yetiştiremiyoruz” diye sorduğumuz bir dönemde.

Pınar ve Açılım Kitap yayınlarının kurucularından Bâb-ı Âli’nin neredeyse yarım asırlık zamanına tanıklık etmiş, 70’lerden başlayarak Türkiye’nin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal tüm gelişmeleri karşısında bir Müslüman olarak nerede durulacağı sorusunu merkeze almış bir şahsiyet. İbn Haldun’un teorisinden mülhem aylık yayımlanan “Umran” dergisinin genel yayın yönetmenliğini büyük bir fedakarlıkla sürdürmüş abide kişilik.

Başlıkta Cevat Özkaya diye belirttim ancak hem yaşı hem de tecrübesinin büyüklüğünden dolayı “Cevat abi” diye hitab ederdim kendisine. Tanışıklığımız 2000’lerin başına kadar gider. Umran dergisinde yazmaya başladıktan sonra Cevat abiyle teşriki mesailerimiz oldu. Dergide hangi konuların nasıl işleneceği ile ilgili sohbetler kadar gündelik meseleler üzerine analizler bu mesailerin büyük oranda içeriğini oluşturmaktaydı. Umran dergisinde 14 yıl yazı yazdım ve doğrusu Umran dergisi benim için bir okul olmuştur.

Cevat abi dışarıya açık farklılıklarla teması yüksek bir insandı. Dolayısıyla ufuklu ve stratejik bir bakış açısına sahipti. Bu sebeple kendisini iyi tanıyan gençler onunla bu tür sohbetler yaparlar ve ufkundan istifadeye çalışırlardı. Kendisi aynı zamanda insanların sorunlarını dinleyerek çözüme kavuşturan bir kişilikti. Cevat abiyle konuştukça içindeki madenin giderek açığa çıktığına şahit olurdunuz. Doğrusu vefatından önce yapılması gereken şeylerden birisi de “nehir söyleşileri” olmalıydı.

Onu en çok vakıftaki odasında masasının başında gözlüğü ve kitabıyla hatırlarım. Herkes bir şekilde meşgulken okuduğu kitaptan heyecanlanarak odamıza gelir, neyi sorun etmişse onu heyecanlı olarak anlatırdı ve ben her seferinde heyecanını ve Müslümanlar için çektiği acıyı hissederdim. Onun heyecan ve ümidini kaybettiğine şahitlik etmedim.

Aslında bugün yeni nesil için nasıl bir dava insanı olunur sorusunun mücessem cevabı olarak Cevat abi durmaktadır; davaya sonsuz bağlılık, heyecan, fedakârlık ve ölçülülük. Cevat abi gerçek hayatın son derece farkında olarak sözünü söylerdi. Onun islâmî söylemindeki romantiklik sadece ideal İslam’a sürekli bağlılığını ifade etme tadında idi. Bu idealin gerçek hayatta nasıl ikamet ettirileceği onun problemi idi. İnsanilik ve İslâmiliği buluşturma noktasında son derece dinamik bir bakış açısı vardı. Sözünü açık fakat üsluplu ve içten söylerdi. Tam da bu sebeple içtenliğini muhatabı kesinlikle hissederdi.

2016 yılında Pınar yayınları arasında çıkan ve editörlüğünü benim üstlendiğim “Elli Müslüman Düşünür” kitabının tasarım aşamasından yayımlanmasına kadar kendisi ile

istişare etmiştim. Hatta bu tür kitapların yayımlanması konusunda sürekli olarak neler yapılabileceğine dair fikirler üretmeyi severdi. Esasen sadece 2000'li yıllardan sonra Pınar ve Açılım Kitap yayınlarından çıkan kitaplara bakıldığında, özelde Cevat Abi'nin nasıl bir ufka sahip olduğu anlaşılabilir. Buna bir de Umran dergisinin dosya konularını eklersek ne demek istediğimiz daha iyi anlaşılacaktır.

Cevat abi gibi bir şahsiyeti ve dava adamını kaybetmiş olmanın derin üzüntüsü içindeyim. Kaybettiklerimizin yeri kolaylıkla doldurulamayacak; bunu biliyorum. Ancak en büyük tesellimiz onun kendisinden sonraki nesle bıraktıkları. Şayet varsa benden yana hakkım helal olsun. Allah mekanını cennet kılsın. Biz onu çok iyi bilirdik.